

SVEA HOVRÄTT
Mark- och miljööverdomstolen
Rotel 060101

DOM
2018-11-22
Stockholm

Mål nr
P 10439-17

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Växjö tingsrätts, mark- och miljödomstolen, dom 2017-10-26 i mål nr P 2216-17,
se bilaga A

PARTER

Klagande och motpart

1. BR

2. Byggnadsnämnden i Karlshamns kommun

SAKEN

Utdömmande av vite

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSLUT

Mark- och miljööverdomstolen upphäver mark- och miljödomstolens dom och avslår Byggnadsnämnden i Karlshamns kommuns ansökan om utdömmande av vite i dess helhet.

Dok.Id 1420323

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 2290 103 17 Stockholm	Birger Jarls Torg 16	08-561 670 00 08-561 675 50	08-561 675 59	måndag – fredag 09:00–16:30
		E-post: svea.avd6@dom.se www.svea.se		

YRKANDEN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

BR har yrkat att Mark- och miljööverdomstolen ska återförvisa målet till mark- och miljödomstolen för fortsatt handläggning.

Byggnadsnämnden i Karlshamns kommun har yrkat att Mark- och miljööverdomstolen, med ändring av mark- och miljödomstolens dom i den del som omfattas av punkten 2, ska utdöma löpande vite om 5000 kronor för perioden 16 april 2017 till den 15 maj 2017.

UTVECKLING AV TALAN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

BR har till stöd för sitt överklagande anfört i huvudsak följande: Växjö tingsrätt har begått ett rättegångsfel, då de avkunnat dom innan Högsta domstolen avgjort mål Ö 1839-17. Han har inte blivit delgiven vitesföreläggandet, vilket mark- och miljödomstolen vid Växjö tingsrätt felaktigt har påstått.

BR har beretts tillfälle att yttra sig över nämndens överklagande men har inte avhört.

Nämnden har till stöd för sitt överklagande anfört i huvudsak följande:

Polisens beslut om delgivning enligt 38 § delgivningslagen (2010:1932) är daterat 2017-01-24. I detta framgår att BR har sökts på adressen flertalet datum både morgon och kväll men att han inte öppnat, även om han varit hemma. Det framgår däremot inte om delgivningsmottagaren fått kännedom om föreläggandet.

Delgivningsmottagaren har dock fått kännedom om beslut § 133 i mål nr P 2878-16, därför att ansökan om utdömande av vite enligt tidigare vitesföreläggande fanns med som en att-sats i beslut § 133. Mark- och miljödomstolen har också konstaterat att BR är delgiven vitesföreläggandet, dock inte på det sätt eller vid den tidpunkt som nämnden tidigare felaktigt anfört i brist på kännedom. BR har således fått kännedom om både vitesföreläggandet samt föreläggandet om ett löpande vite.

Strax före nämndens sammanträde den 3 maj 2017, då beslut § 107 togs om att ansöka om utdömande av det löpnade vitet, har nämnden varit på plats för att kontrollera om rubricerad byggnad var borttagen eller inte.

Nämnden har gett in en bild som togs på den aktuella byggnaden den 28 april 2017 inför sammanträdet samt en utskrift av mark- och miljödomstolens dagboksblad.

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSKÄL

Ett vitesföreläggande ska delges adressaten. Det finns inte något hinder mot att använda s.k. spikning som delgivningsmetod av vitesförelägganden enligt plan- och bygglagen (2010:900), [Mark- och miljööverdomstolens dom den 25 november 2014 i mål nr P 882-14].

Mark- och miljööverdomstolen finner att de formella kraven för delgivning genom spikning är uppfyllda. BR har alltså delgivits vitesföreläggandet den 24 januari 2017 genom polismyndigheten.

För att ett vite ska kunna dömas ut krävs också att den som föreläggandet riktas mot har fått kännedom om innehållet i föreläggandet. Eftersom vitesföreläggandet har delgetts BR genom spikning har handlingen inte överlämnats till honom personligen. En prövning måste därför ske av om BR på annat sätt ska anses ha fått kännedom om innehållet i föreläggandet (se Mark- och miljööverdomstolens dom den 25 juli 2013 i mål nr M 3768-13).

Mark- och miljödomstolen har konstaterat att det inte framgår att BR fått den kännedom om föreläggandet som krävs genom spikningen. Däremot har mark- och miljödomstolen funnit att BR delgivits det nu aktuella vitesföreläggandet i samband med mark- och miljödomstolens prövning i mål P 2878-16 om utdömande av tidigare förelagt vite. I det målet delgavs BR kommunens beslut, den 15 maj 2016 § 133, om att ansöka om utdömande av vite. Då även föreläggandena om vite och löpande vite ingick i detta beslut fick BR enligt mark- och miljödomstolen också anses ha blivit delgiven dessa beslut. Vidare bedömde mark- och

miljödomstolen att BR genom att ha överklagat domen i mål nr P 2878-16, fick anses ha faktisk kännedom om innehållet i nämndens beslut även avseende de vitesförelägganden som är föremål för prövning i det nu aktuella målet. Mark- och miljödomstolen konstaterade slutligen att föreläggandet inte hade överklagats och därmed vunnit laga kraft den 8 november 2016.

Enligt Mark- och miljööverdomstolens bedömning kan den omständigheten, att nämndens föreläggande har ingått i de handlingar som delgetts BR i ett annat mål hos mark- och miljödomstolen avseende utdömande av vite, inte självständigt medföra att BR fått den kännedom om nämndens föreläggande som krävs för att vite ska kunna dömas ut. Om BRs agerande i mål P 2878-16 skulle anses innebära att han fått sådan kännedom om vitesföreläggandena, kan det ifrågasättas om inte hans invändning mot ansökan om utdömande skulle kunna betraktas även som ett överklagande av vitesföreläggandena.

Mark- och miljööverdomstolen finner därför att BR inte kan anses ha fått sådan kännedom om föreläggandet som krävs för att ett vite ska kunna dömas ut. Mark- och miljödomstolens dom ska därför upphävas och ansökan om utdömande av vite avslås i dess helhet.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga B

Överklagande senast 2018-12-13

I avgörandet har deltagit hovrättsråden Fredriks Ludwigs, Birgitta Bylund Uddenfeldt, Margaretha Gistorp och Ulf Wickström (referent)

VÄXJÖ TINGSRÄTT
Mark- och miljödomstolen
3:3

DOM
2017-10-26
meddelad i
Växjö

Mål nr P 2216-17

PARTER

Sökande

Karlshamns kommun, Byggnadsnämnden

Motpart

BR

SAKEN

Utdömande av vite

DOMSLUT

1. Mark- och miljödomstolen förpliktigar BR att till staten betala ett fast vite om 5 000 kr.
 2. Mark- och miljödomstolen avslår Byggnadsnämnden i Karlshamns kommuns ansökan om utdömande av löpande vite för perioden den 16 april 2017 till den 15 maj 2017.
-

BAKGRUND

Byggnadsnämnden i Karlshamns kommun (nämnden) beviljade den 25 juni 2009 tidsbegränsat bygglov för tillbyggnad av kiosk med enkelt, oisolerat serveringsutrymme på fastigheten A i Karlshamns kommun. Bygglovet upphörde gälla den 26 juni 2014 och BR uppmanades att vidta rättelse genom att ta bort den ursprungliga byggnaden i form av kiosk jämte tillbyggnation senast den 22 juni 2015.

Då rättelse inte vidtogs före den 22 juni 2015, förelade nämnden den 24 juni 2015, § 148, BR vid vite om 5 000 kr senast en månad efter att beslutet vunnit laga kraft att ta bort tillbyggnad av kiosk- och serveringsbyggnad samt ursprunglig kioskbyggnad på aktuell fastighet. Beslutet vann laga kraft den 24 februari 2016 efter mark- och miljödomstolens prövning i mål P 640-16.

Nämnden ansökte, i beslut den 15 juni 2016, § 133, därefter hos mark- och miljödomstolen om utdömmande av vite, vilket dömdes ut, se mål nr P 2878-16. Domen överklagades till Mark- och miljööverdomstolen som den 20 mars 2017 beslutade att inte meddela prövningstillstånd. Den 16 april 2017 överklagades Mark- och miljööverdomstolens beslut till Högsta domstolen där målet ännu inte är avgjort.

I samma beslut från den 15 juni 2016, § 133, beslutade nämnden att på nytt förelägga BR, att vid vite om 5 000 kr inom 60 dagar från det att beslutet vunnit laga kraft ta bort tillbyggnad av kiosk- och serveringsbyggnad, enligt bygglov § 219/2009, samt ursprunglig kioskbyggnad på rubricerad fastighet. Om rättelse inte gjorts senast 60 dagar efter att beslutet vunnit laga kraft påförs BR ett löpande vite om 5 000 kr för varje påbörjad månad rättelse inte har skett.

Nämnden har nu ansökt om utdömmande av vite hos mark- och miljödomstolen i enlighet med föreläggandet från den 15 juni 2016, § 133.

YRKANDEN M.M.

Nämnden yrkar att mark- och miljödomstolen ska döma ut det förelagda vitet om 5 000 kr för ej följt föreläggande samt löpande vite om 5 000 kr avseende tidsperioden den 16 april 2017 till den 15 maj 2017. Nämnden anför bl.a. följande.

Tidsbegränsat bygglov beviljades den 25 juni 2009, § 219, för rubricerad tillbyggnation av kiosk med serveringsutrymme. Det tidsbegränsade bygglovet upphörde att gälla den 26 juni 2014. Förnyelse av bygglov är inte sökt och tillbyggnaden är inte borttagen. Den aktuella byggnaden är placerad på mark som enligt detaljplanen inte får bebyggas, varför ett förnyat bygglov inte kan ses som ett möjligt alternativ. Tillbyggnaden måste bort, liksom den ursprungliga kiosken, som sedan 1993 har haft tillfälliga bygglov som förlängts eller förnyats.

Nämnden beslutade den 24 juni 2015 att förelägga BR att med vite om 5 000 kr ta bort tillbyggnad samt ursprunglig kioskbyggnad. Beslutet överklagades av BR. Länsstyrelsen avslag överklagandet och likaså mark- och miljödomstolen. Beslutet vann laga kraft 17 mars 2016.

Den 15 juni 2016 beslutade nämnden att ansöka hos mark- och miljödomstolen om utdömmande av vite. Samtidigt togs nya beslut om nya vitesförelägganden om rättelse inte skett 60 dagar efter lagakraftvunnet beslut. Beslutet delgavs BR den 24 januari 2017 genom Polismyndigheten och beslutet vann laga kraft den 15 februari 2017, då det inte överklagades. Enligt beslut § 133 ska tillbyggnaden samt ursprunglig kioskbyggnad på rubricerad fastighet vara borttagen 60 dagar senare, alltså 15 april 2017. Nämnden har till sin ansökan bifogat ett foto på kioskbyggnaden från den 27 mars 2017.

Det löpande vitet om 5 000 kr avser varje påbörjad månad som rättelse inte gjorts räknat från den 15 april 2017, när föreläggandet skulle ha följts. Perioden som ansökan avser är således 16 april 2017 till 15 maj 2017.

BR delgavs ansökan om utdömande av vite den 28 september 2017. Han har getts möjlighet att yttra sig över ansökan men har inte hörts av.

DOMSKÄL

I ett mål om utdömande av vite ska mark- och miljödomstolen pröva om det föreläggande som ansökan avser är lagligen grundat, om adressaten har delgetts förelägandet, om förelägandet har vunnit laga kraft samt om det har överträtts. Domstolen ska dessutom, under förutsättning att vite ska dömas ut, pröva om ändamålet med vitet har förlorat sin betydelse samt beakta om det finns särskilda skäl till att jämka vitet.

Lagligen grundat

Mark- och miljödomstolens bedömning är att nämndens föreläggande om vite som ligger till grund till ansökan är lagligen grundat.

Delgivning

Nämnden har anfört att BR delgetts vitesförelägandet genom Polismyndigheten den 24 januari 2017. Av handlingarna i målet framgår att delgivning har skett enligt 38 § delgivningslagen (2010:1932), genom s.k. spikning. Vid spikning lämnas handlingen, liksom i detta fall, i normalfallet på samma sätt som vanlig post till adressen, dvs. i brevinkast eller brevlåda alternativt fästs handlingen på ytterdörren till bostaden. Av delgivningshandlingens framgång vidare att BR finns i huset men öppnar inte dörren.

Enligt 2 § lagen (1985:206) om viten får vite inte föreläggas om den fysiska eller juridiska personen kan antas sakna faktisk eller rättslig möjlighet att följa förelägandet. Mark- och miljööverdomstolen har i en dom, från den 25 juli 2013 mål nr M 3768-13, beträffande en fysisk person funnit att kraven för s.k. spikning var uppfyllda, men att viteslagen kräver att delgivningsmottagaren fått kännedom om förelägandet för att ett vite ska kunna dömas ut. I likhet med nu aktuellt fall är kraven för s.k. spikning enligt 38 § delgivningslagen uppfyllda, dock framgår inte

om delgivningsmottagaren fått kännedom om föreläggandet. BR kan således inte anses delgiven på det av nämnden angivna sättet.

Av handlingarna i målet framgår vidare att nämndens beslut, från den 15 juni 2016 § 133, att ansöka om vite, även omfattas av det vitesföreläggande som ansökan om utdömmande av vite i nu aktuellt mål grundas på. BR delgavs således det nu aktuella vitesföreläggandet i samband med mark- och miljödomstolens prövning av utdömmande av vite enligt beslut § 133 i mål nr P 2878-16. Mark- och miljödomstolen kan således konstatera att BR är delgiven vites-föreläggandet, dock inte på det sätt eller vid den tidpunkt som nämnden anfört.

Har föreläggandet vunnit laga kraft och har överträdelse skett?

Av handlingarna i mark- och miljödomstolens mål nr P 2878-16 framgår att BR delgavs ansökan om utdömmande av vite, och således även det nu aktuella vitesföreläggandet, den 15 oktober 2016. BR har överklagat domstolens dom i mål P 2878-16 till Mark- och miljööverdomstolen och sedan till Högsta domstolen, varför han får anses ha faktisk kännedom om innehållet i nämndens beslut av den 15 juni 2016, § 133, inkluderande de vitesförelägganden som är föremål för prövning i detta mål P 2216-17. Föreläggandet har inte överklagats och vann därmed laga kraft den 8 november 2016.

Rättelse enligt föreläggandet skulle således ha varit genomfört 60 dagar senare, dvs. den 9 januari 2017. Av handlingarna i det nu aktuella målet framgår att nämnden varit på plats på rubricerad fastighet den 27 mars 2017. Ursprunglig kioskbyggnad samt tillbyggnad av kiosk- och serveringsbyggnad fanns då kvar.

Vitesföreläggandet har således överträtts. Detta har inte bestridits av BR. Det finns därför förutsättningar för att döma ut det fasta vitet om 5 000 kr. Några särskilda skäl att jämka beloppet har inte framkommit.

Löpande vite

Nämndens ansökan omfattas även av ett löpande vite om 5 000 kr för varje påbörjad månad som rättelse inte har gjorts. Den period som avses i ansökan är den 16 april

2017 till den 15 maj 2017. Av handlingarna i målet framgår att nämnden varit på plats på rubricerad fastighet för att kontrollera om åtgärd vidtagits den 27 mars 2017. Något ytterligare inspektion efter den 15 april 2017 har, såvitt domstolen erfar inte skett. Nämnden har således inte visat att BR underlåtit att följa föreläggandet efter den 27 mars 2017 och att det därmed föreligger en överträdelse den 16 april 2017. Mark- och miljödomstolen anser således att det i förevarande fall saknas förutsättningar för att döma ut löpande vite för den i målet avsedda perioden. Ansökan ska därför i denna del avslås.

Sammanfattning

Mark- och miljödomstolen bifaller således nämndens ansökan om utdömande av det fasta vitet om 5 000 kronor men avslår ansökan om utdömande av det löpande vitet om 5 000 kronor avseende perioden den 16 april 2017 till den 15 maj 2017.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga (DV 426)

Överklagande senast den 16 november 2017.

Marie Gerrevall

Kent Svensson

I domstolens avgörande har deltagit rådmannen Marie Gerrevall, ordförande, och tekniska rådet Kent Svensson. Föredragande har varit beredningsjuristen Anna Fridh.